

Dàn ý Phân tích hình tượng sóng trong bài Sóng - Xuân Quỳnh

Hướng dẫn lập dàn ý chi tiết đề bài văn Phân tích hình tượng sóng trong bài thơ Sóng của Xuân Quỳnh - Văn Mẫu lớp 12.

Dàn ý:

I. Mở bài

- Giới thiệu tác giả Xuân Quỳnh: là nhà thơ tiêu biểu thuộc thế hệ nhà thơ trẻ thời kì kháng chiến chống Mỹ, tiếng thơ của chị giàu chất nữ tính, tràn trề với những khát khao hạnh phúc đời thường, giản dị.

- Giới thiệu bài thơ và hình tượng sóng: *Sóng* là bài thơ tiêu biểu cho phong cách thơ của chị, hình tượng đặc sắc làm nên giá trị bài thơ chính là hình tượng sóng.

II. Thân bài

1. Sóng – bản chất và quy luật của người phụ nữ khi yêu

- Khổ 1:

+ Sóng mang trong mình những tính chất đối lập: dữ dội – dịu êm, ồn ào – lặng lẽ, đó cũng là bản tính của phụ nữ khi yêu (mãnh liệt nhưng sâu lắng).

+ Sóng không bằng lòng sống ở một nơi chật hẹp, “không hiểu mình” nên luôn khát khao, quyết liệt “tìm ra tận bể” rộng lớn, đó là khát vọng vươn tới sự tuyệt đích trong tình yêu của người phụ nữ.

- Khổ 2:

+ Trước thời gian “ngày xưa – ngày sau”, những con sóng vẫn luôn dạt dào, sôi nổi, khát khao không gian bao la.

+ Cũng như sóng, trái tim của tuổi trẻ luôn khát khao tình yêu mãnh liệt, “bồi hồi trong ngực”, đó là quy luật vĩnh hằng.

2. Sóng – những suy nghĩ trăn trở về cội nguồn tình yêu

- Khổ 3: Xuân Quỳnh tìm kiếm nguồn cội của sóng “*Từ nơi nào sóng lên*”, đồng thời thể hiện sự trăn trở, muốn khám phá chính bản thân mình, người mình yêu và tình yêu (“em”, “anh”, “biển lớn”)

- Khổ 4: Nữ sĩ tự đặt câu hỏi và tự lí giải bằng quy luật của tự nhiên: “sóng bắt đầu từ gió ...” nhưng nguồn gốc của sóng cũng như tình yêu đều bí ẩn, khó lí giải.

Dàn ý Phân tích hình tượng sóng trong bài Sóng - Xuân Quỳnh

3. Sóng – nỗi nhớ, lòng thủy chung của người phụ nữ khi yêu

- Khổ 5:

+ Nỗi nhớ bờ của sóng bao trùm mọi phạm vi không gian: “dưới lòng sâu – trên mặt nước”, phạm vi thời gian “ngày - đêm”, biện pháp nhân hóa “không ngủ được” càng nhấn mạnh nỗi nhớ.

+ Không chỉ bày tỏ gián tiếp nỗi nhớ qua sóng mà người phụ nữ bày tỏ trực tiếp nỗi nhớ của mình “lòng em nhớ đến anh”, nỗi nhớ luôn thường trực trong suy nghĩ, ăn sâu vào tiềm thức “cả trong mơ còn thức”.

- Khổ 6:

+ Nghệ thuật tương phản “xuôi – ngược”, điệp ngữ “dẫu”, “vẫn”, “về” gợi hành trình của sóng ngoài biển lớn cũng như hành trình tình yêu của người phụ nữ giữa cuộc đời.

+ Tấm lòng thủy chung của người phụ nữ, niềm tin chờ đợi trong tình yêu, dù ở đâu cũng “hướng về anh một phương”, nghĩ về “phương anh” bằng cả trái tim.

- Khổ 7:

+ Quy luật tất yếu của “trăm ngàn con sóng” là tìm đến “bờ” dù có “muôn vời cách trở” cũng như người phụ nữ khi yêu luôn hướng đến người mình yêu, tìm kiếm tình yêu đích thực dù phải trải qua bao khó khăn thử thách.

4. Sóng – khát vọng tình yêu vĩnh cửu

- Khổ 8:

+ Sóng là sự lo âu, trăn trở của người phụ nữ về sự nhỏ bé của mình trước cuộc đời rộng lớn, sự hữu hạn của tình yêu trước thời gian vô hạn, sự dễ đổi thay của lòng người trước dòng đời đầy biến động.

+ Ân sâu trong ý thơ vẫn là niềm tin, hi vọng mãnh liệt vào sức mạnh của tình yêu như mây có thể vượt qua biển rộng “Như biển kia dẫu rộng ... bay về xa.”

- Khổ 9:

+ Sóng chính là biểu tượng cho tình yêu mãnh liệt, trường tồn: khát vọng được “tan ra” “thành trăm con sóng nhỏ” để được sóng hết mình trong “biển lớn tình yêu”, để tình yêu bất diệt, vĩnh cửu.

Dàn ý Phân tích hình tượng sóng trong bài Sóng - Xuân Quỳnh

+ Đó cũng là khát khao chia sẻ và tan tình yêu nhỏ bé với tình yêu chung rộng lớn của cuộc đời.

III. Kết bài

- Nêu suy nghĩ về hình tượng sóng và nội dung bài thơ: bằng sự kết hợp hài hòa giữa hình tượng sóng và em, bài thơ là tiếng lòng khát khao tình yêu mãnh liệt, chân thành của người phụ nữ muốn vượt qua mọi giới hạn của không gian, sự hữu hạn của đời người để hướng đến cái tuyệt đích của tình yêu.

- Khái quát giá trị nghệ thuật: xây dựng hình tượng sóng song hành với hình tượng em, nhịp điệu tự nhiên, ngôn ngữ giản dị, trong sáng, ...

Bài văn phân tích hình tượng sóng hay nhất tuyển chọn

Trong nền thi ca hiện đại, nhất là thời đời của những nhà thơ trẻ, chủ yếu là viết về tình yêu viết về tình quê hương giữa con người và thiên nhiên, và trong số đó, một nhà thơ nữ tiêu biểu của nền thi ca lúc đó chính là nữ thi sĩ Xuân Quỳnh, với rất nhiều tác phẩm tuyệt sắc đi tới lòng người để lại trong lòng người đọc những cung bậc cảm xúc đối hờn khác nhau. Trong đó bài thơ *Sóng* ngay từ khi ra đời đã được nhiều thế hệ thanh niên ưa thích. Được ví là hình tượng trung tâm của bài thơ đã góp phần diễn tả sức sống, niềm khát khao mãnh liệt của tâm hồn nhà thơ về tình yêu, về cuộc sống.

Với nhan đề là một từ “Sóng” mà nó đã khiến cho bao người đọc có những cảm nhận khác nhau, sóng ở đây có phải chỉ đơn thuần là sóng biển hay không hay nó còn chất chứa một nỗi lòng nào đó của người viết lên muốn gửi gắm vào. Và quả đúng với những suy luận đó, khi ta đọc và cảm nhận từng câu chữ ta mới nhận ra được có rất nhiều nỗi niềm vui buồn đan xem trong tâm tư của người con gái và “Sóng” hiện lên như một hình tượng hai nghĩa: vừa là con sóng thật ngoài biển cả, vừa là hình ảnh tượng trưng cho nỗi khát khao hạnh phúc, khát vọng tình yêu của “em”- người con gái của tuổi trẻ với đầy khát vọng được yêu thương.

“Dữ dội và dịu êm

Ồn ào và lặng lẽ

Sóng không hiểu nổi mình

Sóng tìm ra tận bể

Ôi con sóng ngày xưa

Dàn ý Phân tích hình tượng sóng trong bài Sóng - Xuân Quỳnh

Và ngày sau vẫn thế

Nỗi khát vọng tình yêu

Bồi hồi trong ngực trẻ”

Hai khổ thơ đầu của bài thơ xuất hiện đã trôi dạt trong ta những tình cảm thật khó diễn tả bởi nó có hàng loạt trạng thái trái ngược nhau: dữ dội và dịu êm, ồn ào và lặng lẽ đó là hình ảnh thường thấy ở những con sóng biển, và khi miêu tả sóng biển như vậy, khiến cho người đọc liên tưởng tới hình ảnh ẩn dụ là những con sóng lòng, và đó là tâm trạng của người con gái khi yêu, khi thì cuồng nhiệt đắm say khi thì dịu êm.

Chính cái điều bất thường đó, nó đã thôi thúc mỗi con người có những khao khát cháy bỏng hơn :

“Sông không hiểu nổi mình

Sóng tìm ra tận bể”

Có lẽ nỗi khao khát quá lớn, những con sóng ở sông không thể thoải mãi được nỗi mong muốn vì vậy mà sóng đã vươn mình ra biển cả để tìm đến những như bao la rộng lớn hơn để trải rộng lòng mình hơn. Và đó cũng là hành trình tự hiểu lòng mình hơn và hiểu được nỗi khát vọng của mình của cháy bỏng và muốn tìm đến một nơi để thỏa nỗi khát vọng đó.

Ở khổ thơ thứ hai là một hình ảnh quen thuộc lặp đi lặp lại không bao giờ thay đổi ở những con sóng biển.

"Ôi con sóng ngày xưa,

Và ngày sau vẫn thế

Nỗi khát vọng tình yêu

Bồi hồi trong ngực trẻ”

Cách sử dụng tính từ “bồi hồi” đã tạo cho người đọc thấy được cái cảm giác mong ngóng chờ đợi mỗi mòn một điều gì đó mà tại đó mọi người nó cũng là cái tâm trạng xao xuyến khi yêu của người con gái. Và cuối cùng, cũng nhận ra được rằng cái quy luật của tình yêu.

“Trước muôn trùng sóng bể

Em nghĩ về anh, em

Dàn ý Phân tích hình tượng sóng trong bài Sóng - Xuân Quỳnh

Em nghĩ về biển lớn

Từ nơi nào sóng lên

Sóng bắt đầu từ gió

Gió bắt đầu từ đâu

Em cũng không biết nữa

Khi nào ta yêu nhau”

Hình ảnh sóng và sức mạnh của sóng là nỗi bí ẩn muôn đời, cũng như quy luật của tình yêu, một quy luật không thể nào cắt nghĩa, quy luật của muôn đời: Tình yêu là gì? Bắt đầu từ đâu? Vì sao yêu nhau.

Một loạt các câu hỏi được đưa ra nhưng lại không thể có một câu trả lời thích đáng. Và cũng chính tại đây tác giả chính thức nói lên nỗi lòng và niềm khao khát tình yêu của mình rất nữ tính và cũng mang đậm màu sắc tâm hồn của nhà thơ kết hợp với cách điệp từ khiến cho người đọc thấy được một tình yêu có muôn vàn trắc trở có những sự băn khoăn lo lắng mà tâm trạng của người con gái khi yêu không thể thoát ra hết.

“Con sóng dưới lòng sâu

Con sóng trên mặt nước

Ôi con sóng nhớ bờ

Ngày đêm không ngủ được

Lòng em nhớ đến anh

Cả trong mơ còn thức”

Bằng nghệ thuật điệp từ, ẩn dụ và cách sử dụng các từ đối lập đã cho ta thấy được điệp khúc của của bản tình ca với những giai điệu da diết, nỗi nhớ mạnh mẽ còn cao lan toả ra không gian trong lòng sóng cũng là nỗi nhớ thường trực trong trái tim người phụ nữ đang yêu. Tình yêu giống như những con sóng nhớ bờ ngày đêm không ngủ được ở đây nghệ thuật nhân hoá được sử dụng để thể hiện nỗi nhớ đang trào dâng trong lòng người phụ nữ choán hết thời gian. Và để rồi, lòng em nhớ anh: cách nói trực tiếp tình cảm của lòng mình một cách táo bạo, mạnh mẽ, tác giả tự tách mình ra khỏi sóng để nghe tiếng gọi của lòng mình. Và cụm từ “trong mơ còn thức” nghe có vẻ phi lí trong cuộc sống nhưng lại có lí trong tình cảm. Bởi mỗi con người khi yêu đều có những cung bậc cảm xúc mãnh liệt và tại đó, mọi người luôn có một tâm trạng bồi hồi lo lắng khi yêu.

Dàn ý Phân tích hình tượng sóng trong bài Sóng - Xuân Quỳnh

Sóng tượng trưng cho nỗi nhớ. Sóng nhớ bờ - một nỗi nhớ chiếm kín cả không gian, và cũng chính từ sóng còn là tượng trưng của lòng chung thủy.

“Dẫu xuôi về phương bắc

Dẫu ngược về phương nam

Nơi nào em cũng nghĩ

Hướng về anh – một phương

Ở ngoài kia đại dương

Trăm nghìn con sóng đó

Con nào chẳng tới bờ

Dù muôn vời cách trở”

Sóng đã bày tỏ nỗi lòng của người con gái, khát vọng được sóng hết mình trong một tình yêu đẹp, sắt son thủy chung. Người ta thường nói xuôi vào Nam, ngược ra Bắc; nhưng ở đây, trong nỗi nhớ chất đầy nhà thơ lại dùng ngược lại. Từ đó nhà thơ đã nói đến nỗi nhớ bất chấp vạn vật, khoảng cách, tình yêu là sự gặp gỡ giữa hai tâm hồn không có giới hạn. Và tự tin khẳng định rằng chắc chắn sẽ cập được bến bờ - bến bờ của hạnh phúc, của tình yêu.

Cuối cùng sóng đã nói hộ nhà thơ nỗi khát vọng được sóng trọn vẹn trong tình yêu. Tình yêu lứa đôi đẹp đẽ, nồng nàn như trăm ngàn con sóng nhỏ giữa đại dương mênh mông, muốn được hoà nhịp vào biển lớn của tình yêu cộng đồng:

“Cuộc đời tuy dài thế

Năm tháng vẫn đi qua

Như biển kia dẫu rộng

Mây vẫn bay về xa

Làm sao được tan ra

Thành trăm con sóng nhỏ

Dàn ý Phân tích hình tượng sóng trong bài Sóng - Xuân Quỳnh

Giữa biển lớn tình yêu

Để ngàn năm còn vỗ”

Và để rồi khi gặp lại sóng nhà thơ lại nhận được những chiêm ngẫm của quy luật là một dự cảm về cuộc sống. Đó là sự chảy trôi của thời gian và cái sự giới hạn của đời người và sự mong manh trong việc tìm kiếm một hạnh phúc và rồi những lo âu đó đã thôi thúc con người ta sống một cách tích cực hơn. Với khát vọng luôn muốn trở thành những nhân tố tích cực của cuộc sống muốn có được tan ra tình hàng trăm hàng nghìn con sóng góp phần làm nên một biển cả mênh mông và luôn tồn tại vĩnh cửu.

Cả bài thơ, nếu kể đến nhan đề, thì tác giả đã mười một lần nhắc đến từ “sóng”. Sóng vỗ như tâm tình xôn xao, sóng cho ta nhiều ấn tượng về âm điệu của sóng, cũng như giọng điệu tâm tình, nhịp điệu của bài thơ. Thơ hồn nhiên, liền mạch về cảm xúc, trong sáng trong cách diễn đạt của tác giả. Sóng vỗ trên đại dương mênh mông cũng chính là sóng vỗ trong lòng người con gái.

Hồn thơ của Xuân Quỳnh luôn tự bộc lộ khát vọng, những say đắm rạo rực, những suy tư day dứt, trăn trở của lòng mình trong tình yêu. Có thể thấy rõ đặc điểm của thơ Xuân Quỳnh qua bài thơ Sóng. Tại đó họ tìm thấy nhiều nỗi niềm tha thiết, nhiều ước vọng trong sáng, nhiều niềm vui và khổ đau của tình yêu. Mà điều đó chỉ có ở những nhà thơ biết và dám giữ lấy cái riêng của mình, và bằng cách đó tạo nên sự cách tân, sự phong phú cho thơ, nhất là thơ tình yêu.